

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
23 april 2021

Ons kenmerk
PZH-2021-773528907
DOS-2020-0005576

Bijlagen
-

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Reactie op het accountantsverslag 2020

Geachte Statenleden,

Met genoegen hebben wij kennisgenomen van het voornemen van de accountant om bij de jaarrekening 2020 van de Provincie Zuid-Holland een goedkeurende controleverklaring af te geven, zowel ten aanzien van het getrouwe beeld als ook van de rechtmatigheid. De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de door de accountant uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn opgenomen in het accountantsverslag 2020, waarin deze bevindingen duidelijk en constructief worden geformuleerd. Dit verslag wordt u separaat toegezonden door de accountant.

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste controlebevindingen zoals deze zijn genoemd in de bestuurlijke samenvatting van het accountantsverslag en verder zijn uitgewerkt in de daarop volgende hoofdstukken. Waar nodig treft u ook onze reactie aan.

1. Een goedkeurend oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid

De accountant meldt dat hij een controleverklaring bij de provinciale jaarrekening 2020 zal afgeven met een goedkeurend oordeel op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid, onder voorbehoud van goedkeuring van deze jaarrekening door Provinciale Staten.

2. Financiële positie

De accountant geeft aan dat onze vermogenspositie redelijk constant is. Hier kunnen wij ons goed in vinden. 2020 laat zien dat, ondanks de coronacrisis, in totaal meer geld is uitgegeven dan voorgaande jaren om de ambities die de Provincie zich gesteld heeft te verwezenlijken. In 2017 was dit € 552 mln en in 2020 betreft dit € 706 mln. Al enkele jaren is er extra aandacht voor het voorspellend vermogen. De inspanningen van de afgelopen jaren hebben hun vruchten in toenemende mate afgeworpen. We kunnen beter versnellen en anticiperen op ontwikkelingen in het maatschappelijk veld. 2020 laat zien dat de ambities van de Provincie groot zijn en lastig te voorspellen in een crisisjaar. De financiële situatie van de Provincie heeft niet geleden onder deze crisis. Het risicoprofiel van de Provincie is in structurele zin verbeterd. Het incidentele weerstandsvermogen is licht verslechterd.

Een van de speerpunten die door Provinciale Staten is meegegeven aan de accountant en die door Deloitte uitgewerkt wordt in het accountantsverslag betreft het 'inzicht in renterisico's'. De accountant merkt op dat de huidige leningenportefeuille een relatief hoge rentelast met zich meebrengt. Wij herkennen ons daarin. Om deze rentelast te verminderen is een proces van herfinanciering van de bestaande leningen in gang gezet, zoals ook expliciet door de accountant wordt benoemd.

3. COVID-19

De impact van COVID-19 is in 2020 voor de gehele maatschappij, maar ook voor de provinciale organisatie groot geweest. Zo werken de meeste provinciale medewerkers al vanaf maart 2020 thuis. Dit heeft echter niet geleid tot knelpunten in het proces met betrekking tot het opstellen en controleren van de provinciale jaarrekening 2020. Voor het jaar 2020 hadden wij rekening gehouden met extra financiële lasten als gevolg van COVID-19. Dit heeft zich echter in beperkte mate voorgedaan, zodat de negatieve financiële gevolgen van COVID-19 voor het verslagjaar 2020 minimaal zijn. Wat de financiële gevolgen voor 2021 zullen zijn is nu nog niet met zekerheid te zeggen. Wij zullen de ontwikkelingen en de mogelijke gevolgen daarvan structureel monitoren zodat mogelijke negatieve financiële effecten tijdig bekend zullen zijn.

4. Interne beheersing

4a. Memoriaalboekingen

Wij herkennen ons in de bevinding van Deloitte dat de interne beheersing van het proces van de handmatige memoriaalboekingen (lees: handmatige correctieboekingen) verder geoptimaliseerd moet worden. In de afgelopen jaren zijn hierin al verschillende stappen gezet. Zo is onderzocht op welke wijze het aantal handmatige memoriaalboekingen beperkt kan worden en zijn verschillende toets momenten in het proces ingebed die de juistheid en de betrouwbaarheid van de invoer van deze memoriaalboekingen moeten waarborgen. Dit moet verder worden geformaliseerd door deze toetsen op te nemen in de bestaande werkinstructies. Daarnaast wordt onderzocht wat de mogelijke effecten van het nieuwe inkoopstelsel zijn op het proces van de handmatige memoriaalboekingen. Afronding van beide acties wordt verwacht aan het einde van het 3^e kwartaal van 2021.

4b. Geautomatiseerde omgeving

Deloitte adviseert een geformaliseerd IT-control framework op te stellen om zodoende de betrouwbaarheid van de informatieverwerking binnen de relevante IT-systemen van de provincie te versterken. Wij nemen deze aanbeveling over. Op dit moment hanteren wij als Provincie Zuid-Holland al de ISO27001 norm voor de beheersing van informatiebeveiliging, waarover is afgesproken dat alle provincies daar in 2023 aantoonbaar aan voldoen. De bevindingen die de accountant heeft gedaan met betrekking tot de IT-audit zullen in deze systematiek worden ondergebracht. Daarnaast zal, na afronding van de controle van de jaarrekening, samen met de accountant, genoemde routekaart worden opgesteld om te komen tot een verhoging van de kwaliteit van de interne beheersing en de IT-omgeving. Keuzes met betrekking tot de uitvoering van deze routekaart en de hiervoor noodzakelijke middelen maken onderdeel uit van de verdere vormgeving van de visie op de IT-omgeving in relatie tot de ambities van de organisatie.

4c. Beheersing investeringsprojecten

Deloitte vraagt aandacht voor het tijdig verwerken van correcties in de financiële verantwoordingen met betrekking tot de materiele investeringsprojecten. Deloitte heeft in december 2020 deze aanbeveling ook opgenomen in de Boardletter 2020. Naar aanleiding hiervan heeft in januari 2021 overleg plaatsgevonden tussen Deloitte en de ambtelijke organisatie om te benoemen welke investeringsprojecten materieel zijn, de genoemde aanbeveling op de juiste manier te duiden en om concrete vervolgstappen af te spreken. In de achterliggende periode zijn al verschillende acties opgepakt. In juni 2021 zal dit overleg worden vervolgd en zullen de eerste uitkomsten van de verbeteracties inhoudelijk worden besproken met de accountant.

4d. Digitalisering subsidieproces

Wij zijn bezig het huidige subsidiesysteem te vervangen waarmee wij het subsidieproces verder willen digitaliseren en automatiseren. Een belangrijk verbeterpunt is een koppeling met de financiële administratie. Implementatie en ingebruikname verwachten wij in de tweede helft van 2021. De aanbeveling van de accountant om een IT-audit op het nieuwe systeem (inclusief koppelingen) uit te laten voeren, nemen wij ter harte.

5. Warmtebedrijf

Wij herkennen ons in het standpunt van Deloitte dat op dit moment geen voorziening nodig is voor de leningen die ultimo 2020 nog uitstaan bij het Warmtebedrijf. Dit vanwege het feit dat de terugbetaling van deze leningen onderdeel uitmaakt van het herstructureringsplan waarover in 2021 een besluit zal worden genomen.

6. Houdstermaatschappij Zuid – Holland

Gelet op het feit dat er sprake is van een duurzame waardevermindering van het provinciaal aandelenbezit in de Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. en er op dit moment geen concreet perspectief is op positieve resultaten binnen de houdstermaatschappij is besloten om, vanuit het voorzichtigheidsperspectief, in 2020 een voorziening te treffen voor het door Deloitte genoemde verschil tussen de boekwaarde en de intrinsieke waarde van de aandelen van de Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. Met de vorming van deze voorziening sluiten wij aan bij het advies van Deloitte. De dekking voor de vorming van deze voorziening is afkomstig uit de bestaande risicoreserve.

7. Innovation Quarter

Voor Innovation Quarter (IQ) geldt hetzelfde als hetgeen gemeld is bij de Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. Ook bij IQ is sprake van een afwijking tussen de boekwaarde en de intrinsieke waarde en ook bij IQ is op dit moment nog geen vooruitzicht op positieve resultaten die zorg gaan dragen aan een toename van de intrinsieke waarde. Daarom is besloten om ook bij IQ, mede op advies van Deloitte, uit voorzichtigheidsoverwegingen een voorziening te vormen. Ook deze voorziening wordt grotendeels gedekt vanuit de bestaande risicoreserve aangevuld met middelen uit de algemene reserve.

8. Grondbank Zuidplas

Zoals al aangegeven door de accountant worden, met betrekking tot de Gemeenschappelijke Regeling Grondbank Zuidplas, in 2021 belangrijke ontwikkelingen verwacht met betrekking tot de

ontwikkeling van de Zuidplaspolder. De formele besluitvorming die hiermee verband houdt zal, naar verwachting, rond de zomer van 2021 plaatsvinden. In afwachting hiervan is besloten de hoogte van de huidige voorziening aan te laten sluiten op het aandeel van de provincie in het negatieve eigen vermogen van de gemeenschappelijke regeling zoals dat blijkt uit de meest recente jaarrekening. In het geval genoemde besluitvorming in 2021 aanleiding geeft tot aanpassing van deze voorziening zullen de bijbehorende financiële effecten verwerkt worden in de jaarrekening 2021.

9. Vijfheerenlanden

De financiële afwikkeling van de overgang van de gemeente Vijfheerenlanden van de Provincie Zuid-Holland naar de Provincie Utrecht is voor een belangrijk deel afgerond in 2020. Er resteert nog één discussiepunt over de afkopsom voor het beheer en onderhoud van het Merwedekanaal. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is gevraagd hierin te adviseren, zodat ook deze discussie kan worden afgerond. Zodra het advies van het Ministerie bekend is zullen de eventuele bijbehorende financiële consequenties verwerkt worden in de rapportages.

10. Uitputting investeringskredieten

Wij herkennen ons in de bevinding van de accountant dat informatie met betrekking tot de uitputting van kredieten op dit moment vooral op projectbasis beschikbaar is. Hoewel op financieel gebied de dekking voor de investeringsprojecten afdoende is geregeld, is een centraal inzicht in de uitputting van de kredieten, wat ons betreft, noodzakelijk. Op dit moment wordt op basis van handmatige rapporten inzicht geboden in de uitputting van de kredieten op projectniveau. Om ervoor te zorgen dat op centraal niveau controle kan worden uitgevoerd op de besteding van kredieten, wordt gewerkt aan een geautomatiseerd overzicht. De verwachting is dat dit in de 2de helft van dit jaar is afgerond. Hierdoor zal bij de jaarrekening 2021 het door de accountant genoemde centraal overzicht beschikbaar zijn, mede ter onderbouwing van de door Gedeputeerde Staten af te geven Rechtmatigheidsverantwoording.

11. Consistentie verslaggeving

De accountant geeft aan tijdens zijn controle te hebben vastgesteld dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen voldoen aan de vereisten. Wij zijn blij met deze conclusie en de kwaliteit van de verslaggeving blijft voortdurend onze aandacht houden.

12. Speerpunten Provinciale Staten

De door Deloitte genoemde speerpunten van Provinciale Staten zijn de aandachtspunten voor de controle van de jaarrekening 2020 die Provinciale Staten hebben meegegeven aan de accountant. Deze aandachtspunten zullen worden besproken in de vergadering van de Commissie Onderzoek van de Rekening (COR) van 26 mei 2021. In het geval deze speerpunten leiden tot aanvullende werkzaamheden voor Gedeputeerde Staten zal daarvoor een plan van aanpak worden opgesteld en worden gedeeld met Provinciale Staten tijdens vergadering van de COR in september 2021.

13. Frauderisicoanalyse

Zoals de accountant aangeeft zijn in 2020 en 2021 stappen gezet om de frauderisicoanalyse te concretiseren. Het is goed om te horen dat de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden door Deloitte als 'goed' worden bestempeld. In 2021 zullen de nodige vervolgstappen worden gezet, waarvan de inbedding van de frauderisicoanalyse in de P&C-cyclus onderdeel uitmaakt. Het streven is om in september 2021 ook deze vervolgstappen af te ronden.

14. Voorziening Groot Onderhoud MJOP

Op dit moment wordt gebouw C van het Provinciehuis gerenoveerd. Na oplevering van deze werkzaamheden zal het huidige MeerJarig OnderhoudsPlan herijkt worden. Zodra het financiële effect hiervan op de hoogte van de voorziening en op de jaarlijkse dotatie bekend is zal deze meegenomen worden in de financiële rapportages.

15. Rechtmatigheidsverantwoording

Zoals Deloitte aangeeft moeten wij als Gedeputeerde Staten met ingang van het verslagjaar 2021 een Rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee wordt de controle op financiële rechtmatigheid verschoven van de accountant naar Gedeputeerde Staten. Om ervoor te zorgen dat dit ook daadwerkelijk uitgevoerd kan worden zijn in de achterliggende maanden, in afstemming met Deloitte, verschillende activiteiten opgestart. Hierbij moet, bijvoorbeeld, gedacht worden aan het inventariseren van de belangrijkste financiële stromen binnen de Provincie Zuid-Holland, het opstellen van de bijbehorende risicoanalyses, maar ook het op onderdelen beoordelen van de financiële gegevens van 2020 om na te gaan welke problemen zich voordoen met het oog op de Rechtmatigheidsverantwoording. Mede aan de hand hiervan zullen in 2021 met betrekking tot de financiële mutaties 2021 verschillende controles moeten worden uitgevoerd om vast te stellen of er spraken is van financiële onrechtmatigheden. In het geval dergelijke onrechtmatigheden zich hebben voorgedaan zullen deze opgenomen moeten worden in de Rechtmatigheidsverantwoording.

Provinciale Staten bepalen wat de grens is waarboven financiële onrechtmatigheden moeten worden opgenomen in de Rechtmatigheidsverantwoording. Dat is de zogeheten verantwoordingsgrens. Deloitte adviseert om deze grens voor de Provincie Zuid-Holland te handhaven op 1% van de lasten zoals de blijken uit de provinciale begroting (inclusief de toevoeging aan de reserves). Als Gedeputeerde Staten begrijpen wij dit advies van de accountant en vinden dat een werkbaar uitgangspunt.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

--	--

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit